

Istungidokument

**B9-0455/2021 }
B9-0458/2021 }
B9-0459/2021 }
B9-0460/2021 }
B9-0462/2021 } RC1**

15.9.2021

RESOLUTSIOONI ÜHISETTEPANEK

vastavalt kodukorra artikli 132 lõigetele 2 ja 4,

millega asendatakse järgmised resolutsiooni ettepanekud:

B9-0455/2021 (Verts/ALE)

B9-0458/2021 (ECR)

B9-0459/2021 (PPE)

B9-0460/2021 (S&D)

B9-0462/2021 (Renew)

olukorra kohta Afganistanis
(2021/2877(RSP))

Michael Gahler, Sandra Kalniete, David McAllister, Željana Zovko, Tom Vandenkendelaere, Isabel Wiseler-Lima, Radosław Sikorski, David Lega
fraktsiooni PPE nimel

Pedro Marques, Elena Yoncheva
fraktsiooni S&D nimel

Petras Auštrevičius, Izaskun Bilbao Barandica, Olivier Chastel, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Karin Karlsbro, Moritz Körner, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Samira Rafaela, Frédérique

RC\1239152ET.docx

PE696.050v01-00 }
PE696.053v01-00 }
PE696.054v01-00 }
PE696.055v01-00 }
PE697.916v01-00 } RC1

Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Ramona Strugariu, Hilde Vautmans

fraktsiooni Renew nimel

Tineke Strik

fraktsiooni Verts/ALE nimel

Anna Fotyga, Elżbieta Rafalska, Jadwiga Wiśniewska, Witold Jan

Waszczykowski, Valdemar Tomaševski, Adam Bielan

fraktsiooni ECR nimel

Fabio Massimo Castaldo

Euroopa Parlamendi resolutsioon olukorra kohta Afganistanis (2021/2877(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Afganistani kohta,
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone 1368 (2001), 1373 (2001), 2210 (2015), 2344 (2017), 2513 (2020) ja 2593 (2021),
- võttes arvesse 2. oktoobril 2016. aastal allkirjastatud dokumenti „Afganistani ja ELi ühised edasised sammud seoses migratsiooniküsimustega“,
- võttes arvesse ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Afganistani Islamivabariigi vahelist partnerlus- ja arengukoostöölepingut¹, mis allkirjastati 18. veebruaril 2017. aastal,
- võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 24. juuli 2017. aasta ühisteatist ELi Afganistani-strateegia elementide kohta (JOIN(2017)0031),
- võttes arvesse kõrge esindaja poolt 17. augustil 2021. aastal Euroopa Liidu nimel tehtud avaldust Afganistani kohta,
- võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku Michelle Bachelet' kõnet, mille ta pidas 24. augustil 2021. aastal ÜRO Inimõiguste Nõukogu erakorralisel istungjärgul,
- võttes arvesse G7 juhtide 24. augusti 2021. aasta avaldust Afganistani kohta,
- võttes arvesse justiits- ja siseküsimuste nõukogu 31. augusti 2021. aasta avaldust olukorra kohta Afganistanis,
- võttes arvesse ELi, NATO ja G7 riikide Afganistani-teemalise ühiskohtumise tulemusi,
- võttes arvesse Talibani 7. septembri 2021. aasta teadaannet Afganistani ajutise valitsuse moodustamise kohta,
- võttes arvesse 13. ja 14. septembril 2021. aastal Genfis toimunud Afganistani-teemalist ÜRO rahvusvahelist rahastajate konverentsi,
- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Josep Borrelli poolt 3. septembril 2021. aastal pärast välisministrite mitteametlikku kohtumist toimunud pressikonverentsil tehtud avaldust,
- võttes arvesse Ameerika Ühendriikide relvajõudude lõplikku väljaviimist Afganistanist

---

¹ ELT L 67, 14.3.2017, lk 3.
RC\1239152ET.docx

30. augustil 2021. aastal,

- võttes arvesse lapse õiguste edendamist ja kaitset käsitlevaid ELi suuniseid, ELi suuniseid laste ja relvastatud konflikti küsimuses ning ELi suuniseid inimõiguste kaitsjate kohta,
  - võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni,
  - võttes arvesse 28. juulil 1951. aastal Genfis allkirjastatud pagulasseisundi konventsiooni ja selle 1967. aasta protokollid,
  - võttes arvesse 1951. aasta ÜRO pagulasseisundi konventsiooni,
  - võttes arvesse 1966. aasta kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,
  - võttes arvesse 1979. aasta konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta,
  - võttes arvesse ÜRO ülemaailmset turvalise, korrakohase ja seadusliku rände kokkulepet ning ÜRO globaalset pagulasraamistikku, mis järgnesid 19. septembril 2016. aastal ÜRO Peaassamblee poolt ühehäälselt vastu võetud pagulasi ja rändajaid käsitlevale New Yorgi deklaratsioonile,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et Talibani võimu all oli Afganistan 1990. aastatel rahvusvaheliste terroriorganisatsioonide, eelkõige Al Qaeda peamine turvapaik ja operatsioonide peakorter ning et Al Qaeda pani Aasias, Aafrikas, Austraalias, Euroopas ja Ameerikas tsiviilsete suhtes toime arvukaid jõhkraid terrorirünnakuid, sh Ameerika Ühendriikides 11. septembril 2001. aastal toimunud terrorirünnaku, mis on inimajaloo kõige ohvriterohkem rünnak, sest selles sai surma ligi 3 000 inimest enam kui 90 rahvusest;
- B. arvestades, et pärast 20 aastat tagasi Ameerika Ühendriikide vastu toime pandud jõhkrat rünnakut võttis ÜRO Julgeolekunõukogu 2001. aastal vastu resolutsiooni 1368 ning USA väed tungisid samal aastal Afganistani, misjärel kukutati seal Talibani võim ning purustati ja saadeti laiali Al Qaeda ja teised ülemaailmsed džihadistlikud organisatsioonid, ning arvestades, et kõnealuste saavutuste püsijäämine on nüüd suures ohus;
- C. arvestades, et NATO reageeris 11. septembri rünnakutele oma asutamislepingu artikli 5 alusel (ainus kord, kui NATO on kunagi kollektiivse kaitse klausli kasutusele võtnud), ning arvestades, et ÜRO järgnenud resolutsioonidega kooskõlas aitas Afganistanis julgeolekut tagada rohkem kui 40 riiki ja Afganistani stabiliseerimises osales veel kümneid teisi riike ja organisatsioone, sh EL;
- D. arvestades, et NATO ja liitlasriikide väed on olnud Afganistanis alates Talibani valitsuse kukutamisest 2001. aastal; arvestades, et pärast kolm aastat kestnud

läbirääkimisi Talibaniga teatasid Ameerika Ühendriigid 2021. aasta aprillis, et viivad oma väed riigist välja, mis kavatseti lõpule viia 11. septembriks 2021; arvestades, et NATO ja liitlasvägede väljaviimine viidi lõpule 2021. aasta augustis;

- E. arvestades, et Taliban hõivas seejärel kiiresti seni valitsuse kontrolli all olnud territooriumi; arvestades, et Afganistani sõjavägi ja julgeolekujõud ei suutnud tõhusat kaitset tagada ning president Ashraf Ghani põgenes riigist; arvestades, et Taliban saavutas riigi üle täieliku kontrolli ja taastas Afganistani Islami Emiraadi;
- F. arvestades, et 2021. aasta augustis toimus USA juhtimisel ja ilma rahvusvahelise üldsuse poolse koordineerimiseta evakatsioon, mille käigus lahkus Afganistanist rohkem kui 110 000 inimest; arvestades, et Ameerika Ühendriikidel ja rahvusvahelisel üldsusel õnnestus 2021. aasta augustis toimetada kahe nädala jooksul õhusilla abil turvalisse kohta rohkem kui 120 000 inimest, kelle seas oli ohus olevaid afgaane, diplomaatiliste esinduste ja sõjaväega koostööd teinud kohalikke töötajaid ning välismaalasi; arvestades, et evakueerimata jäi hinnanguliselt 150 000–170 000 viimase kahe aastakümne jooksul rahvusvahelise üldsusega koostööd teinud afgaani, kelle elu on nüüd ohus;
- G. arvestades, et 7. septembril 2021. aastal teatas Taliban niisuguse ajutise valitsuse moodustamisest, mille eesotsas on Talibani liidrite nõukogu esimees Mohammed Hassan Akhund, kuid kuhu ei kutsutud ühtegi naist ega kedagi väljastpoolt Talibani; arvestades, et Talibani ajutisse valitsusse kuulub terroriaktide eest vastutavaid isikuid, sealhulgas endisi kinnipeetavaid, isikuid, kellele ÜRO on kehtestanud sanktsioonid, ning isik, kes on kandnud FBI kõige tagaotsitumate isikute nimekirja; arvestades, et mitmel Talibani ajutise valitsuse liikmel on Pakistani väljastatud pass; arvestades, et see valitsus diskrimineerib tugevalt riigi etnilisi ja usuvähemusi;
- H. arvestades, et Talibani ajutise valitsuse moodustamisel ei täidetud Talibani lubadust moodustada kaasav valitsus; arvestades, et naisküsimumste ministeerium likvideeriti; arvestades, et Taliban ei kavatse lasta naistel jätkata tööd Afganistani juhtivatel ametikohtadel, kiusab taga naissoost juhte, ametnikke ja aktiviste ning kasutab naiste õiguste kaitseks korraldatud meelevalduste laialiajamisel surmavat jõudu; arvestades, et valitseb vägagi põhjendat kartus, et naistevastase vägivalla kaotamise seadus, milles on kehtestatud kriminaalkaristused lapsega sõlmitud abielu ja sundabielu eest, koduvägivalla ja paljude muude naistevastaste kuritarvituste eest, tunnistatakse kehtetuks;
- I. arvestades, et Talibani ajutine valitsus on kehtestanud üleriigilise meelevalduste keelu ning alustanud vaba meedia mahasurumist, sealhulgas ajakirjanike kinnipidamist ja ründamist ning meediategevusele uute piirangute kehtestamist; arvestades, et Taliban kasutab propagandat, et külvata vihkamist läänemaailma ja ELi vastu;
- J. arvestades, et inimõiguste olukord halveneb kiiresti; arvestades, et haavatavate ja ohustatud isikute hulka kuulub suurem osa elanikkonnast, sealhulgas naised, tütarlapsed, LGBTI+-kogukond, etnilised ja usuvähemused, eelkõige hazara šiiidid, kodanikuühiskonna liikmed, akadeemikud, ajakirjanikud, juristid, kohtunikud, kunstnikud ning Afganistani eelmise valitsuse poliitikud ja ametnikud; arvestades, et

ajaloo vältel on naised kannatanud relvakonfliktides soolise vägivalla ja seksuaalvägivalla all, mida on kasutatud sõjarelvana;

- K. arvestades, et teadete kohaselt kasutab Taliban inimeste suhtes tagakiusamist, vägivalda ja kättemaksumõrvu; arvestades, et enamik naisi ei ole saanud töökohta, ülikoolidesse ja koolidesse naasta; arvestades, et riigis on puhkenud meeleavaldused, eelkõige ainult meestest koosneva valitsuse ja selle plaanide vastu piirata naiste õigusi ja välistada naiste osalemine avalikus elus, sealhulgas sporditegevuses; arvestades, et Taliban on meeleavaldusi ja kohalikku vastupanu, eriti Panjshayri orus, vägivaldselt maha surunud;
- L. arvestades, et riiki ähvardab laienev humanitaarkatastroof; arvestades, et valitseb tõsine toidu-, vee- ja ravimipuudus; arvestades, et humanitaarabi vajab 18,4 miljonit afgaani, kellest 14 miljonit olid juba varem toiduga kindlustamata; arvestades, et komisjon on teatanud riigis viibivatele ja sealt põgenevatele inimestele antava humanitaarabi suurendamisest rohkem kui 200 miljoni euroniga;
- M. arvestades, et Afganistani kriis on ennekõike tragöödia Afganistani rahva jaoks, kuid seab ohtu ka ELi julgeoleku; arvestades, et EL peaks tegema sellest kollektiivsest läbikukkumisest omad vajalikud järeldused ja valmistuma asjaoluks, et sel on tagajärjed meie julgeolekule, kaasa arvatud terrorismiohu võimalik suurenemine; arvestades, et Talibani vallutused annavad džihaadivõitlejatele üle maailma hoogu juurde;
- N. arvestades, et afgaanid on juba aastaid oma riigist põgenenud ja otsinud varjupaika peamiselt naaberriikides, aga ka Euroopas; arvestades, et Euroopasse rändavate afgaanide arv võib suurenedagi;
- O. arvestades, et komisjon ei ole koordineerinud ELi ja selle liikmesriikide heaks töötavaid Euroopa ja Afganistani kodanikke hõlmavaid evakueerimispüüdlusi ega ole suutnud luua ka tõelist Euroopa õhusilda; arvestades, et ELi kodanike ja põgeneda soovivate ohustatud afgaanide evakueerimine ei ole lõppenud ning nõuab ELi ja selle liikmesriikide ühtsust, sealhulgas suhtluskanalit Talibaniga;
- P. arvestades, et suhtlemine Talibaniga ei tohiks mingil juhul viia selle liikmete suhtes kehtivate sanktsioonide kaotamiseni;
- Q. arvestades, et Kabuli rahvusvaheline lennujaam töötab taas osaliselt, kuid Afganistani maismaapiirid on Talibani piiripunktide tugeva valve all; arvestades, et riiki on jäänud miljoneid afgaane, kellel ei ole võimalik sealt lahkuda;
- R. arvestades, et olukord riigis on endiselt äärmiselt ebakindel; arvestades, et piirkondlik Islamiriigi rühmitus ISIS-K võttis vastutuse 26. augustil 2021. aastal toimunud lennujaama pommitamise eest, mille käigus hukkus ligikaudu 170 inimest;
- S. arvestades, et Talibani olukorda Afganistanis pingestavad sisevastuolud ning teiste äärmuslike ja fundamentalistlike rühmituste vastuseis; arvestades, et Talibani režiimil on nüüd juurdepääs ka Afganistani ja liitlasvägede poolt maha jäetud kaitsetstarbelisele varustusele; arvestades, et need relvad võivad kergesti jõuda teiste rahvusvaheliselt tuntud terrorirühmituste, nagu Islamiriigi, Al Qaeda ja nende

harurühmituste kätte;

- T. arvestades, et Afganistan on maailmas üks enim abist sõltuvaid riike, kus alalist abi vajab rohkem kui 18 miljonit inimest ehk pool elanikkonnast ning toiduga on kindlustamata kolmandik elanikkonnast; arvestades, et ainuüksi 2021. aastal on riigisiseseks põgenikuks saanud umbes 600 000 afgaani, kellest 80 % on naised ja lapsed; arvestades, et Afganistanis on afgaanidest riigisiseseid põgenikke kokku hinnanguliselt 5 miljonit ja et hinnanguliselt 2,2 miljonit Afganistani pagulast elab juba naaberriikides; arvestades, et Talibani kontroll takistab oluliselt humanitaarabi andmist;
- U. arvestades, et 2021. aastal on seni Iraanist ja Pakistanist tagasi pöördunud 760 000 afgaani ning et see on koormanud olemasolevate teenistuste suutlikkust ja tekitanud mureküsimusi, mis on seotud tagasipöördujate taasintegreerimise ja elamistingimustega; arvestades, et komisjon on teatanud riigis viibivatele ja sealt põgenevatele inimestele antava humanitaarabi suurendamisest rohkem kui 200 miljoni euroniga;
- V. arvestades, et Afganistanis on alates 2001. aastast tehtud naiste ja tütarlaste õiguste valdkonnas märgatavaid edusamme, mis hõlmavad juurdepääsu haridusele ja tervishoiule ning osalemist ühiskondlikus ja poliitilises elus; arvestades, et niisugust edasiminekut võib nimetada riigi hiljutise arengu kõige suuremaks saavutuseks; arvestades, et see osaline edu sattus nüüd Talibani võimuletulekuga Afganistanis suurde ohtu;
- W. arvestades, et Taliban taotleb rahvusvahelist tunnustust, legitiimsust ja toetust ning on avalikult teatanud, et naistele jäävad alles vabadused, mis on šariaadiga kooskõlas, see aga on vastuolus üha sagenevate teadetega Afganistanis kehtestatud piirangutest ning naiste, akadeemikute, inimõiguste kaitsjate, meediatöötajate ja ametnike vastu suunatud rünnakutest; arvestades, et on teateid selle kohta, et Taliban jälitab varasemate ametivõimude teenistuses olnud inimesi, kes lõpuks kättemaksuks tapetakse;
- X. arvestades, et rohkem kui 75 % Afganistani riigieelarvest ja rohkem kui 95 % selle sõjalisest eelarvest saadi rahvusvahelise üldsuse vahenditest;
- Y. arvestades, et hiljutine COVID-19 pandeemia kasv riigis, vaktsiinide ja meditsiinitarvete puudus, põud ja eelseisev talv muudavad praeguse sotsiaal-majandusliku ja humanitaarkriisi tõenäoliselt veelgi sügavamaks; arvestades, et COVID-19 pandeemia halvendab logistilist ja julgeolekuolukorda veelgi;
1. taunib Afganistani vägivaldset ülevõtmist Talibani poolt ja keeldub tunnustamast selle praegust valitsust; väljendab sügavat muret Afganistani tuleviku pärast nüüd, mil Taliban on võtnud riigis võimu ja kehtestab äärmusliku šariaadi, jättes Afganistani rahva ilma põhiõigustest ja -vabadustest, mida nad viimase 20 aasta jooksul on kasutanud; avaldab sügavat kaastunnet ja toetust jätkuvate rikkumiste ja terrorirünnakute ohvritele ning nende perekondadele;
  2. väljendab sügavat ja siirast solidaarsust nii riigist põgenenud kui ka sinna jäänud afgaanidega; kordab, et tegemist on eelkõige humanitaar- ja inimõiguste kriisiga, kus

tuleb kogu aeg esikohale seada afgaanide turvalisus, julgeolek ja õigused;

3. on sügavalt mures Afganistanis puhkeva humanitaar-, majandus- ja pagulaskriisi pärast; on seisukohal, et Afganistani turvalise, rahumeelse ja demokraatliku tuleviku tagamiseks on vaja läbirääkimiste teel saavutatud kaasavat poliitilist lahendust; kordab, et ta on jätkuvalt pühendunud Afganistani juhitud ja Afganistani vastutusel toimuvale rahuprotsessile ja konfliktijärgsele ülesehitusele kui ainsale usaldusväärsele viisile saavutada kaasav ja pikaajaline rahu, julgeolek ja areng;
4. peab kahetsusväärseks, et poliitiline protsess ja sõjaline plaanimine, mis päädisid USA vägede väljaviimisega Afganistanist, olid ühepoolsed ja NATO liitlastega piisavalt kooskõlastamata; peab kahetsusväärseks, et Kabulis korraldatud päästeoperatsiooni ajal puudus koostöö ja koordineerimine ka ELi liikmesriikide vahel, eriti mis puudutab suhtlemist USAga, mistõttu tabas Talibani poolt Kabuli ülevõtmine enamikku saatkondi ootamatult; on veendunud, et ulatuslikum koordineerimine oleks aidanud ära hoida tekkinud kaose ja meelegaite ning oleks tõhustanud tegevust nii, et inimesed, kellel oli õigus päästmisele, oleksid saanud jõuda lennujaama organiseeritumalt ja oodatumalt;
5. peab kahetsusväärseks USA ja Euroopa riikide vahelist puudulikku suhtlust ning kutsub Euroopa välisteenistust ja komisjoni üles hindama seda protsessi kriitilise pilguga ning esitama selle kohta Euroopa Parlamendile hinnangu käesoleva aasta lõpuks;
6. tänab kõiki Afganistanis töötanud ja veel töötavaid sõjaväelasi, muid vormikandjaid, humanitaar- ja arenguabitöötajaid, diplomaate ja kohalikke töötajaid nende vaprust eest; tunnustab viimasel kahel aastakümnel rahumeelsema ja turvalisema Afganistani nimel tehtud suuri ohverdusi;
7. väljendab sügavat pettumust Afganistani riigistruktuuri kiire kokkuvarisemise pärast ning selle soovimatuse või suutmatuse pärast hakata vastu Talibani rünnakule, mis kestis alates esimese provintsi pealinna ülevõtmisest kuni Kabuli vallutamiseni kümme päeva; väljendab pettumust president Ashraf Ghani ebaõnnestunud riigijuhtimise üle ja tema otsuse üle Afganistanist põgeneda; nõuab, et uuritaks väiteid, nagu oleks president Ghani ja muud poliitilise eliidi liikmed omastanud Afganistani eelarvevahendeid;

Üleskutse teha vägivallale lõpp

8. on šokeeritud teadetest rikkumiste kohta, mis hõlmavad tsiviilisikute ja Afganistani riiklike julgeolekujõudude liikmete hukkamisi, lapssõdurite värbamist, rahumeelsete meelevahelduste ja erimeelsuse väljendamise mahasurumist ning inimõiguste piiranguid, mis on suunatud eelkõige naiste ja tütarlaste, inimõiguste kaitsjate, LGBTI+-inimeste, usu- ja etniliste vähemuste, ajakirjanike, kirjanike, akadeemikute ja kunstnike vastu; nõuab tungivalt, et Taliban sellise tegevuse viivitamata lõpetaks ja tagaks eelkõige muu hulgas Afganistani naiste õiguse haridusele, tööle ja sportimisele, nende vaba liikumise õiguse ning kogunemise ja ühinemise vabaduse õiguse;
9. rõhutab, et kõik inimõiguste ja rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumise ja kuritarvitamise kohta esitatud teated tuleb dokumenteerida, korraldada tuleb nende läbipaistev ja kiire uurimine ning süüdlased tuleb võtta vastutusele; pooldab sellega

seoses kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi (nn ELi Magnitski akt) kasutamist; ootab, et liikmesriigid tagaksid, et ÜRO Inimõiguste Nõukogu eelseisval 48. korralisel istungjärgul võetakse vastu resolutsioon, milles nähakse esmajärjekorras ette Afganistani teabekogumissioon, millel oleks tugev mandaat;

10. kutsub Euroopa välisteenistust ja liikmesriike üles tagama, et ÜRO Julgeolekunõukogus võetakse vastu resolutsioon 17. septembril 2021. aastal lõppeva ÜRO Afganistani missiooni (UNAMA) pikendamise kohta;

Evakueerimispüüdluste tõhustatud koordineerimine

11. kutsub ELi ja selle liikmesriike üles tegema koostööd, et hõlbustada ELi kodanike ja ohustatud afgaanide edasist evakueerimist, kasutades selleks eelkõige olemasolevaid turvalisi koridore; tuletab meelde, et EL ootab Talibanilt sellele kaasaaitamist; kordab, et seejuures tuleb keskenduda erilises ohus olevate naiste rühmadele, hõlmates muu hulgas kõiki naisi ja tütarlapsi, inimõiguste kaitsjaid, LGBTI+-inimesi, usu- ja etnilisi vähemusi, ajakirjanikke, kirjanikke, akadeemikuid, kohalikke töötajaid ja kunstikke;
12. palub komisjonil ja Euroopa välisteenistusel oma tegevust liikmesriikidega koordineerides koostada tulevasi ja rakendada olemasolevaid kaitsekavasid ning määrata kindlaks ettenähtud kaitsemeetmed, võttes arvesse võimalikke tulevasi hädaolukordi, milleks neid meetmeid vaja on; on veendunud, et kohalike töötajate kategooria peaks hõlmama kõiki töötajaid, kes on töötanud ELi või ELi rahastatud projektide heaks;

Afganistani naiste ja tütarlaste jätkuv toetamine

13. väljendab solidaarsust Afganistanis Talibani võimuhaaramise vastu meelt avaldavate naiste ja inimõiguste kaitsjatega, kes tahavad elada vabas, stabiilses, rahulikus ja mitmekesises ühiskonnas;
14. peab äärmiselt kahetsusväärseks, et 20 aastat edusamme naiste ja tütarlaste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas on nüüd tõsisel ohus; kordab oma seisukohta, et neid edusamme tuleb hoolikalt kaitsta ja jälgida; rõhutab, et õigus haridusele ja tööhõivele, soopõhise vägivalla puudumine, põhiõiguste kaitse, tervishoiuteenuste kättesaadavus ning täielik osalemine kohaliku ja riikliku tasandi poliitilise, avaliku ja ühiskondliku elu otsuste tegemises peavad olema Talibaniga peetavas dialoogis rahvusvahelise üldsuse peamised nõudmised;
15. rõhutab vajadust tagada, et Afganistanist lahkunud naised ja noored saavad oma haridusteed teistes riikides jätkata; ergutab töötama välja uuenduslikke viise Afganistani naiste ja noorte mõjuvõimu suurendamiseks, eelkõige pakkudes stipendiume Euroopa koolides ja ülikoolides õppimiseks;

Sügav mure Talibani de facto valitsuse pärast

16. väljendab sügavat muret 33 mullast koosneva meestekeskse ajutise valitsuse

ametissenimetamise pärast, sest selle paljud liikmed on USA või ÜRO sanktsioonide all ja terrorismi pärast tagaotsitavad; võtab äärmiselt murelikult teadmiseks, et siseministriks nimetati Sirajuddin Haqqani, kelle seotus terroristliku tegevusega on põhjalikult dokumenteeritud, ning selle, et Talibani *de facto* valitsuse mitmele liikmele on kehtestatud ÜRO sanktsioonid;

17. nõuab Afganistanis sellise valitud esindusvalitsuse moodustamist, mille töös saaksid sisuliselt osaleda ka naised ja vähemusrühmad; tuletab meelde, et pikemas perspektiivis sõltub Afganistani areng vastutustundest, heast valitsemisest ning inimeste turvalisuse kestlikust tagamisest, sealhulgas vaesuse vähendamisest ja töövõimaluste loomisest, sotsiaal- ja tervishoiuteenuste kättesaadavusest, haridusest ning inimõiguste ja põhivabaduste kaitsest;
18. rõhutab oma pikaajalist toetust usaldusväärsetele, vabadele, õiglastele ja läbipaistvatele valimistele, mis on kooskõlas rahvusvaheliste standarditega, ning väljendab toetust valimiste vaatlemisele riigis;

Operatiivne tegevus on vajalik, kuid de facto valitsust ametlikult ei tunnustata

19. tunnustab, et Talibani uue *de facto* ajutise valitsusega on vaja teha operatiivset koostööd logistilistes, operatiiv- ja humanitaarküsimustes, et anda humanitaarabi abivajavatele tsiviiliskutele ning pakkuda turvalist läbipääsu riigist lahkuda soovivatele välismaalastele ja afgaanidele; märgib, et need kontaktid peaksid praeguses etapis rangelt piirduma asjakohaste eesmärkidega; rõhutab, et selleks, et poliitiliselt tunnustada neid *de facto* Talibani juhte, kes on sõjaliste vahenditega võimu haaranud ja hävitavad praegu viimase 20 aasta saavutusi, on tingimused täitmata;
20. tuletab meelde, et ELi jaoks on mis tahes suhted Talibaniga mõeldavad vaid siis, kui viimase 20 aasta saavutusi, eriti naiste õiguste ja tütarlaste hariduse vallas, ära ei nullita ning kui Afganistanil ei lubata muutuda džihadistlike ja muude terroristrühmituste kasvulavaks, kust korraldatakse ja kavandatakse terroristrühmitusi; tuletab meelde, et rahvusvaheline üldsus hindab Talibani selle kohapealsete tegude, mitte sõnade järgi;
21. nõuab tungivaltp, et komisjon algataks vastavalt üldiste soodustuste kava määruse² artikli 19 lõike 1 punktile a kiiresti uurimise, et peatada Afganistanile erikorra „Kõik peale relvade“ raames antud kaubandussoodustused;
22. märgib, kui oluline on ELi kohaloleku taastamine kohapeal, kui julgeoleku- ja poliitilised tingimused seda võimaldavad;
23. nõuab, et korraldataks ELi institutsioonide lähetus Kabuli, kui asjaolud seda võimaldavad, et selles osalejad saaksid tutvuda humanitaar-, rände-, majandus- ja julgeolekuolukorraga ning naiste ja vähemuste õigustega Afganistanis;

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 978/2012 üldiste tariifsete soodustuste kava kohaldamise kohta, ELT L 303, 31.10.2012, lk 1.

Selle tagamine, et Afganistan ei muutuks terroriorganisatsioonide uueks kasvulavaks

24. mõistab karmilt hukka rühmituse ISIS-K poolt 26. augustil 2021 Kabuli rahvusvahelise lennujaama Abbey värava ja Baroni hotelli juures toime pandud ohvriterohke terrorirünnaku, milles hukkus enam kui 170 inimest, sh 13 USA sõjaväe teenistajat, ning sai vigastada veel üle 200 inimese;
25. nõuab, et Taliban ja Afganistani Islamivabariigi valitsus täidaksid oma terrorismivastase võitlusega seotud kohustusi, sealhulgas takistaksid Al Qaeda, Daeshi ning muid terrorirühmitusi ja üksikisikuid kasutamast Afganistani territooriumi selleks, et ohustada või rikkuda mis tahes muu riigi julgeolekut, samuti ei tohi nad võtta vastu nende rühmituste liikmeid ja peavad takistama nende värbamis-, väljaõppe- ja rahakogumistegevust; hoiatab, et kui nende rühmituste tegevust ei tõkestata, toob see kaasa rahvusvahelised sanktsioonid ja Talibani isolatsiooni;
26. nõuab tungivalt, et liikmesriigid säilitaksid ja jagaksid Afganistanis viibinud sõjaväelaste ja õiguskaitsete kaudu saadud luureteavet, pöörates erilist tähelepanu biomeetrilistele andmetele, mis on üliolulised, et liikmesriigid ja kolmandad riigid saaksid tagasipöörduvad välisvõitlejad tuvastada; toonitab, et võitlus terrorismi rahastamise vastu on Afganistanis turvalisust soodustava keskkonna loomise võtmetegur; nõuab tungivalt, et kõik asjaomased partnerid suurendaksid pingutusi, et lõhkuda kõik terrorismi rahastamise võrgustikud; rõhutab, et Talibani võimuletulekust tulenevat vahetut terrorismiohtu Afganistanis tuleb põhjalikult käsitleda ELi strateegilises kompassis, milles kirjeldatakse ELi ees seisvaid sõjalisi ohte ja liidu ambitsioone eelseisvatel aastatel; nõuab tungivalt, et Euroopa luureteenistused suurendaksid korrapäraselt ajakohastatavate ohuanalüüside jagamist, et tõhustada luureandmete jagamist ja institutsioonilist koostööd;
27. tuletab meelde, et oopiumi tootmine ja sellega kauplemine on Talibani oluline sissetulekuallikas, mille mõju ulatub Afganistani piiridest palju kaugemale; väljendab muret otsese ohu pärast, et riigi ebastabiilsus suurendab ebaseaduslikku uimastikaubandust ning relvakaubandust, rahapesu ja terrorismi rahastamist;
28. nõuab piirkonnast evakueeritavate isikute hoolikat registreerimist ja taustakontrolli ning tõhusat teabevahetust liikmesriikide õiguskaitseasutuste, USA ja Europoli vahel, et ennetada terrorismi ja organiseeritud kuritegevuse põhjustatavaid võimalikke julgeolekuohte;
29. mõistab hukka Talibani ja selle liitlaste poolt kultuuriobjektidele põhjustatud korvamatu kahju ning hoiatab, et ebastabiilsus soodustab rahvusvahelist salakaubavedu ja kultuuripärandi röövimist, rahastamaks piirkonna terroriorganisatsioonide tegevuse tõhustamist; nõuab tungivalt Afganistani kultuuriväärtuste digiteerimist Euroopas, et hõlbustada ebaseaduslikult üle piiri toimetatud kaupade avastamist, ning nõuab, et kultuuriväärtuste import Afganistanist ajutiselt ja ulatuslikult keelustataks, et Taliban ja selle liitlased ei saaks kultuuriväärtuste salakaubaveo pealt kasu teenida;

Humanitaarabi edasine suurendamine

30. tunnustab rahvusvaheliste organisatsioonide ning kohalike ja rahvusvaheliste vabaühenduste tööd, kes julgeolekuohtudele vaatamata pakuvad Afganistani rahvale vajalikke teenuseid, abi ja toetust; kutsub Talibani üles tagama kohalike ja rahvusvaheliste kodanikuühiskonna organisatsioonide, vabaühenduste ja humanitaarabiorganisatsioonide, sealhulgas nende naistöötajate turvalisuse, mis on hädavajalik Afganistani naistele ja tütarlastele elutähtsate teenuste osutamiseks; rõhutab, et need humanitaarabi valdkonna naistöötajad peavad saama töötada vabalt ja kättemaksu kartmata;
31. nõuab humanitaarabi suurendamist ja kooskõlastamist ÜRO asutuste ja vabaühendustega, sealhulgas humanitaarabikoridoride loomist toiduabi, vee ja ravimitega varustamiseks ning sanitaartingimuste tagamiseks; tunneb heameelt komisjoni otsuse üle suurendada Afganistanile antavat humanitaarabi rohkem kui 50 miljonilt eurolt üle 200 miljoni euroni; tunneb heameelt selle üle, et rahvusvaheline üldsus lubas hiljuti Afganistani rahvale eraldada 1 miljard eurot, ning kutsub komisjoni üles toetuspüüdlusi juhtima, et tagada humanitaarabi vajaduste täielik rahuldamine;
32. kordab, et afgaani naiste ja tütarlaste ning eriti põgenenud afgaani naiste ja tütarlaste esmavajadused tuleb humanitaarabi andmisel seada esikohale; toonitab, et soopõhise vägivalla ohtu tuleb vähendada ning tervishoid ja põhilised hügieenitarbed tuleb muuta kättesaadavaks;
33. nõuab kindlalt, et EL jätkaks nende Afganistani poliitikute ja kodanikuühiskonna aktivistide vahetut toetamist, kes on pühendunud inimõigustele ja põhiväärtustele ja kellest paljud on nüüd eksilil, nii et nad saaksid jätkata tööd viimase 20 aasta saavutuste säilitamiseks ja reformide jätkamiseks Afganistanis;
34. rõhutab, et ametivõimude kaudu antav Euroopa rahaline toetus sõltub viimase 20 aasta saavutuste ning eelkõige naiste ja tütarlaste õiguste säilitamisest ja edasiarendamisest; nõuab, et Taliban näitaks nimetatud saavutuste vastu üles austust ja võtaks endale kohustuse neid kaitsta – seni ei ole ta seda aga teinud; rõhutab, et EL peaks tagama, et humanitaarabi antakse Afganistani abivajavatele tsiviilisikutele asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonide ja vabaühenduste kaudu, ning nõudma, et Taliban tagaks kohalikele ja rahvusvahelistele vabaühendustele turvalise ja takistamatu juurdepääsu; rõhutab, et Taliban ei tohi takistada humanitaarabi kohaletoometamist ja andmist kõigile, kes seda vajavad;
35. palub, et komisjon uuriks kõiki riigis käimasolevaid arenguabi projekte ja püüaks hinnata, milliseid neist on võimalik kohalike partnerite või vabaühenduste ja rahvusvaheliste organisatsioonide abil Talibani režiimi sekkumiseta jätkata, kusjuures tagatud peab olema naiste osalemine ja arenguabi töötajate turvalisus ning korrupsioon peab olema kindlate meetmetega välistatud;

EL peab välja töötama vastuse võimalikule rände- ja pagulaskriisile

36. rõhutab afgaanide põhiõigust püüelda turvalisuse poole; nõuab tungivalt kõikide sammude astumist, et jätkata koordineeritud viisil inimeste riigist evakueerimist ÜRO pagulaste ülemvoliniku egiidi all, eelkõige luues turvalised koridorid ning avades uuesti

ja püsivalt Kabuli rahvusvahelise lennujaama ja Afganistani maismaapiirid; nõuab riigist lahkuda soovivatele naistele, tütarlastele ja ohus olevatele inimestele erilist tuge, et tagada ohutud rändeteed;

37. rõhutab, et suurim osa Afganistani pagulastest otsib kaitset eelkõige naaberriikides ning seetõttu peaks EL kavandama lisatoetuse andmist Afganistani naabruses asuvatele pagulasi vastuvõtivatele riikidele, eelistatavalt ÜRO ja selle asutuste ning kohapealsete rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu;
38. tuletab meelde, et rahaline, logistiline ja suutlikkuse suurendamise toetus Afganistani pagulaste ja rändajate vastuvõtmiseks naaberriikides ei ole Euroopa täiemahulise varjupaiga- ja rändepoliitika alternatiiv; on veendunud, et EL peab kiiresti sõlmima uue rände- ja varjupaigaleppe ning seda rakendama, et oleks võimalik rändevoogudega tõhusamalt ja humaanselt toime tulla;
39. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama Euroopa koordineeritud pingutused, et viia ellu inimlikku varjupaigapoliitikat, milles EL võtab endale vastuvõtmise ja integreerimise eest moraalse vastutuse; väljendab heameelt septembris kavandatava ümberasustamisfoorumi üle; rõhutab, et ELi poliitika peaks esmajärjekorras hõlmama ümberasustamise laiendamist neile, kes on kõige rohkem ohustatud ja kõige haavatavamad, ning täiendavaid võimalusi, nagu humanitaarviisad ja spetsiaalne viisaprogramm Talibani režiimi eest kaitset otsivatele Afganistani naistele; nõuab tungivalt, et liikmesriigid hindaksid hiljutisi sündmusi arvesse võttes praegused ja hiljutised varjupaigataotlused, sealhulgas tagasilükatud taotlused, ümber; rõhutab, et mingil juhul ei tohi kedagi sunniviisiliselt Afganistani tagasi saata;
40. kutsub nõukogu üles kasutama olemasolevaid vahendeid, nagu ajutise kaitse direktiiv³ ja kodanikukaitse mehhanism, et suurendada võimalikult palju ELi pingutusi tagada parem koordineerimine liikmesriikide vahel ja kaitse viivitamatu kättesaadavus; kordab oma üleskutset komisjonile avaldada humanitaarviisade kohta seadusandlik ettepanek ja nõuab vastutuse võrdset jagamist liikmesriikide vahel;
41. nõuab rändajate smugeldamise ja inimkaubandusega tegelevate kuritegelike võrgustike vastases võitluses tõhusamat koostööd ja kolmandate riikide toetamist; palub, et Europol esitaks Afganistanis toimuvaid muutusi üldisemalt arvesse võttes kuritegevust käsitleva riskianalüüsi ja kolmandate riikidega tehtava koostöö tõhustamise kava;
42. kutsub komisjoni üles võtma käesolevat resolutsiooni arvesse naabuspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ programmitöö koostamisel ja asjaomaste mitmeaastaste sihtprogrammide ettevalmistamisel;

Vaja on tihedamat koostööd Afganistani lähipiirkonna riikidega, kaitstes samal ajal põhilisi inimõigusi ja õigusriiki

---

³ Nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiiv 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel, EÜT L 212, 7.8.2001, lk 12.
RC\1239152ET.docx

43. märgib, et Afganistani praegune olukord ei soodusta piirkonna stabiilsust; rõhutab, et lääneriikide lahkumine Afganistanist tekitas tühimiku, mis üksnes suurendab ebastabiilsust; rõhutab, et nüüd lasub suurem vastutus Afganistani olukorra eest selle naaberriikidel ja piirkondlikel jõududel, kes peavad takistama, et ebastabiilsus üle riigi piiri ei leviks; rõhutab, et EL peab tegema selles vallas suuremat koostööd Kesk-Aasia riikidega, eriti Usbekistaniga, kellega EL peab praegu läbirääkimisi laiendatud partnerlus- ja koostöölepingu üle, ning Tadžikistaniga; rõhutab, et selline koostöö ei tohiks kahjustada ELi põhiväärtuste ja õigusriigi kaitsmist;
44. väljendab muret suures ohus olevate Afganistani kodanike ja nende inimeste turvalisuse pärast, kes ületavad maismaapiiri naaberriikidesse, eelkõige Pakistani; peab kahetsusväärseks, et rahvusvaheline üldsus seda ei koordineeri, ning nõuab tungival, et liikmesriigid kasutaksid kõiki võimalikke diplomaatilisi hoobasid ja vahendeid, et tagada juurdepääs maismaapiiridele, turvaline läbipääs ja diplomaatiliste võimaluste kättesaadavus; rõhutab naaberriikides asuvate ELi delegatsioonide otsustavat koordineerivat rolli sellealase praktilise toe pakkumisel;
45. tuletab meelde, et Pakistan pakkus aastaid Talibani liikmetele turvalist asukohta ning abi selle julgeolekujõududele; teeb Euroopa välisestusele ülesandeks anda Pakistani juhtkonnale teada, et tal on vastutus Afganistani julgeoleku ja stabiilsuse eest ning ta peab nende eesmärkide saavutamiseks kasutama oma mõjuvõimu Talibani üle;
46. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles andma Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti abil Afganistanile ja selle naaberriikidele viivitamatult toetust varjupaigataotlejate vastuvõtuvõime suurendamiseks ning andma kõige haavatavamatele humanitaarabi, et piirkond stabiliseerida ja hoida ära uus rändekriis;
47. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles toetama viivitamatult ja senisest rohkem Afganistani naaberriike, kes võtavad vastu arvukalt rändajaid ja pagulasi, et tagada kaitset vajavatele inimestele turvaline vastuvõtt ja kestlikud elamistingimused;

Äratus Euroopa Liidule – vajalikud reformid

48. võtab teadmiseks asjaolu, et USA ja rahvusvaheliste vägede väljaviimine Afganistanist kujutab endast läänemaailma välis- ja julgeolekupoliitika ja -strateegia kollektiivset läbikukkumist ning sellel võivad olla pikaajalised kahjulikud tagajärjed; on seisukohal, et lühiajalises perspektiivis kahjustab see Lääne usaldusväarsust ja tekitab usaldamatust ning sellest tuleb teha edaspidiseks tõsised järeldused, eriti mis puudutab sõjaliste sekkumiste laadi ja mandaati;
49. väljendab sügavat nõrdimust ja muret USA, NATO, Euroopa välisestuse ja Euroopa Liidu institutsioonide ebatõhususe pärast, kui nad 20 aasta jooksul toetasid ja rahastasid Ghani valitsust, mis on tegelikult korrumppeerunud ja rahvast võõrandunud, ning relvajõude, mis on osutunud ebatõhusaks; väljendab muret asjaolu pärast, et meie kollektiivne läbikukkumine Afganistanis annab strateegilise eelise mitte-lääneriikidele, Hiinale ja vähemal määral Venemaale, ilma et nad oleksid Afganistani arengut märkimisväärselt toetanud ja sellesse kaasatud olnud; tuletab meelde, et Afganistani ametivõimud tegelesid poliitilise arveteklaarimise ja süsteemse korrupsiooniga ega

suutnud võimu kindlustada;

50. rõhutab, kui olulised on hea valitsemistava, õigusriik ja korrupsioonivastane võitlus, milles Afganistanis ei ole riigi terrorismivastase sõja kontekstis piisavalt edusamme tehtud; on veendunud, et riigi ülesehitamise ja ELi rahvusvahelise inimõigustealase tegevuskava edu tagamiseks peab EL järgima välis-, humanitaar-, arengu-, inimõiguste, julgeoleku-, soolise võrdõiguslikkuse ja kaubanduspoliitika integreeritud käsitust;
  51. on veendunud, et see kriis näitab, et EL peab märkimisväärselt tugevdama oma suutlikkust tegutseda iseseisvalt ning seega tugevdama ELi kaitsekoostööd tõelise Euroopa kaitseliidu loomisega, mis peaks käima käsikäes NATO Euroopa samba tugevdamisega; on veendunud, et EL peab investeerima sõjalise teadlikkuse suurendamisse, järelevalvesse ja eelluuresse, luureteabesse ja strateegilisse õhutransporti; tuletab meelde, et tohutust investeerimisvajadusest annab tunnistust asjaolu, et Euroopa väed ei suutnud ilma USA toetuseta turvata isegi Kabuli rahvusvahelist lennujaama; väljendab heameelt kõrge esindaja hiljutiste selleteemaliste mõtteavalduste üle ning kinnitab oma toetust ELi institutsioonide, ELi liikmesriikide, riikide parlamentide, Euroopa partnerite ja kodanikuühiskonna vahelisele edasisi sammude käsitlevale põhjalikule ja ulatuslikule dialoogile;
  52. on veendunud, et ELi välisasjade küsimuste üle tuleks otsustada kvalifitseeritud häälteenamuse laiendatud kasutamise teel, järgides ELi aluslepinguid;
  53. kutsub Euroopa välisteenistust üles tugevdama ELi diplomaatilist esindatust Kesk-Aasias, eelkõige Tadžikistanis, et saada kohapeal toimuvate muutuste kohta vahetut teavet; nõuab, et tulevaste nädalate ja kuude jooksul jätkataks Afganistani olukorra, eelkõige naiste ja tütarlaste, etniliste, usuliste ja muude haavatavate rühmade olukorra hindamist;
  54. tunnistab, kui oluline on teha USAga tihedat koostööd, mis keskendub eri probleemide lahendamisele ja Afganistani rahvale humanitaarabi andmisele, võttes samal ajal arvesse Afganistanis saadud õppetunde; avaldab USA sõjaväele tunnustust Kabuli rahvusvaheliselt lennuväljalt inimeste evakueerimise toetamise eest ning avaldab sügavat kaastunnet selle käigus hukkunud sõjaväelaste peredele;
  55. palub ELil ja liikmesriikidel tagada täielikus kooskõlas ELi õiguse ja põhiõigustega ELi välispiiride tegelik kaitse, et valmistuda paremini sellest piirkonnast tulenevateks rändevoogudeks ja ELi piiri loata ületamiseks;
- o
o o
56. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, ELi erisaadikule Afganistanis, liikmesriikide parlamenditele ning USA Kongressile.